

Litteratur om Ribe amt

Et storværk om vor egns natur, folk og historie

Et herligt værk om vor egn er lige udkommet i disse dage. Det er 3. bind af »*Danmark før og nu*«, redigeret af professor *Johannes Brøndsted*, stadsarkivar *Svend Aakjær* og cand. mag. *Jens Sølvsten*. Det behandler Ribe og Ringkøbing amter samt Sønderjylland. Det er ikke nogen Trap, men i anlæg snarere en afløser af *Daniel Bruun: Danmark, Land og Folk*. I store afsnit gives en levende beskrivelse af *Natur og landskab* ved *Viggo Hansen*. Det er egnens geologi her behandles, bakkeølandet, klit og lagunelandskabet, marsk og vader, fjord- og indre landskaber. Kyndigt og dygtigt behandler *Svend Aakjær Gejstlig og verdslig inddeling* samt *Stednavne*, mens *Johan Hvidtfeldt* behandler *Historiske tildragelser*, vor egns skæbne i lyst og nød lige ind til befrielsen. *Elise Thorvildsen* tager sig af *Oldtidsminderne*, mens andre specialister, *Elna Møller* og *Erik Moltke* skriver om *Kirkerne* med herlige billeder af de rigeste og skønneste ting blandt de skatte, egnens kirker rummer. *H. V. Gregersen* viser os *Herregårdene* og skildrer tillige herregårdsslægterne og *Peter Michelsen Byggeskik på landet*, *Svend Christiansen* behandler *Næringsliv og samfærdsel* og *Anders Bæksted Træk af åndslivet*.

Derefter går værket over til, hvad man kan kalde 2. del: Beskrivelsen af købstæderne. *H. P. Hansen* skriver om *Herning*, *Esbern Jespersen* om *Holstebro*, *H. V. Gregersen* om *Lemvig*, *Struer* og *Åbenrå*, *Joh. Smith* om *Ringkøbing*, *Arne Sundbo* om *Esbjerg*, *H. K. Kristensen* om *Ribe*,

C. Lindberg Nielsen om Varde, Olav Christensen om Haderslev, J. Raben om Sønderborg, Peter Kr. Iversen om Tønder og Højer, Hvidtfeldt om Christiansfeld, Løgumkloster, Augustenborg og Nordborg, mens H. K. Kristensen og Aage Bonde sluttelig giver kortfattede herredsbeskrivelser (landkommuner). Endelig er bogen forsynet med kort og stedregister.

Et væld af oplysninger og viden myldrer frem af denne bog. Og så er der endda grund til særlig at fremhæve den som et herligt billedværk, hvis redaktion er forestået af *Olaf Olsen*, der også har forfattet billedteksterne. Her er en rigdom af dejlige billeder, hvoraf mange er nye og sjældne. — To tidligere bind har behandlet Nordjylland og Østjylland på en lige så charmerende og grundig måde.

Skads herreds tingbog

Det nyoprettede »Udvalg for udgivelse af kilder til landbefolkningens historie« har med prisværdig hurtighed påbegyndt udsendelsen af en række tingbøger, heriblandt tingbøger fra *Skads herred*, nemlig for årene 1636—40.

Meningen er, at den første tingbog skal gengives fuldstændig og bogstavret, mens der i de følgende bind foretages en begrænset beskæring. Det er *Poul Rasmussen*, der udgiver værket fra Skads under tilsyn af *C. Rise Hansen*. Udgaven vil sluttelig blive forsynet med navneregister og anden vejledning.

Selv om det foreliggende 1. hæfte kun omfatter tiden fra snapsting til 15. marts 1636, giver det dog et tydeligt indtryk af, hvad en tingbog indeholder og har at byde på.

Vi får besked om tidens retspraksis, om »de 8 mænd«, om høringer og nævningerne, om hvem der er skriver, ride- og delefoged og selvfølgelig herredsfoged, og det oplyses endogså, at *herredsfoged Niels Olufsen* fra *Tjæreborg* blev slået ihjel i Viborg. Men ellers tropper herredets folk jo op med handeler og arvesager, med gæld og pantsætning, skænderi og slagsmål, ordning af fællesskabets forhold, med »spøgerj oc spådom«, her kommer forarmede folk og »visse bud« fra velbyrdigt folk på egnens herregårde. Snart er sagerne udpenslet i de mindste enkeltheder, snart så kortfattede, at vi gerne ville vide mere,

som da fogden »fandt Thøste Sørensen i Hjordkær til at føde og forsee sin hustru.«

Vi møder folk fra næsten alle landsbyer og enkeltgårde i herredet, så tingbogen er også en vigtig kilde for slægts-historikere — man havde da heller ikke andre skifteprotokoller dengang — ja, en forsker har sagt, at det er »den eneste virkelig betydelige kilde til oplysning om bondens liv og færd«. Sandt er det i alt fald, at intet sted kommer fortidens jævne folk os så nær som i tingbogen. Hvilket væld af oplysninger om egnen og egnens folk kan vi, og navnlig Skads herreds beboere, ikke hente i den række retsprotokoller, hvis udgivelse nu er begyndt! Og selv om vi døjer med det gamle sprog og den gamle bogstavering, er arbejdet med læsningen jo for intet at regne mod selv at skulle tyde den vanskelige skrift på tingbogens ru blade.

Vi må derfor være udvalget taknemlig for, at det netop har valgt en række af vort amts tingbøger til offentliggørelse. Vore medlemmer kan få bogen til en favørpris ved at indsende vedlagte bestillingskort.

I *Geografisk Tidsskrift*, bd. 52, findes flere afhandlinger af stor interesse for vort amt. Det er et dobbelt bind, tilegnet *professor Niels Nielsen* på 60-årsdagen, 3/10 1953, den mand, hvis navn vil være alle vore læsere velbekendt for hans oprettelse af *Skallinglaboratoriet* og for de resultater, der er opnået derfra. Flere afhandlinger behandler da også Skallingområdet, således *Kaj Hansens* om »*The Sediments and the Transport of Debris in the Grådyb Tidal Area*«, *Johs. Iversens* om »*The Zonation of the Salt Marsh Vegetation of Skallingen*«, der slår fast, at marskvegetationen på Skallingen er meget ny, først begyndt omk. 1900, og *Børge Jacobsens* om »*Landskabsudviklingen i Skallingmarsken*«, der bl. a. viser, at *Axel Jessens* antagelse af, at gamle marskområder over højvandslinien er blevet hævede, ikke er rigtig, eller at hævingen i alt fald er af ringe omfang. *Ellinor Bro Larsen* fremlægger »*Successionsstudier i et havrendingsområde, Skomager-sletten*«, og klargør, hvordan slettens dyrebestand (biller), der overvintrer i tuer i den navnlig om vinteren ofte overskyllede slette, forandres og får udpræget salttolerante dyr, efterhånden som sletten siden bygningen af cementvejen atter bliver mere saltholdig. *Aage Aagesen*

skriver om »*A Geographical Study on the Population of the Danish Northfrisian Islands*« og giver indgående oplysninger om øernes befolkningsforhold, bl. a. ses, at 69,2 % af beboerne i Sønderho, Mandø og Rømø er født på disse øer, mens de øvrige først og fremmest er kommet fra fastlandets nærmeste dele samt fra København og Århus, men også fra andre steder i landet og fra udlandet, navnlig fra Tyskland. *N. Kingo Jacobsen* skildrer »*Mandø*« og især næringslivet. Kildefortegnelsen viser, at Johanne Nielsens udmærkede afhandling om øens folkeliv er undgået forfatterens opmærksomhed. Iøvrigt er der smukke mindeord af *Axel Schou* om statsgeolog *Axel Jessen*, der gennem sine kortbladsbeskrivelser har ydet så væsentlige bidrag til vort amts geologi. Schou fremhæver en række af de videnskabelige resultater, *Axel Jessen* nåede.

Museumsinspektør, dr. *Otto Norn* har i »*Fra Nationalmuseets Arbejdsmark*« 1953 skildret *Niels Langes* og *Abel Skeels* gravmæle i *Hunderup kirke*, dette skønne renaissancearbejde i marmor og alabast, udført i Antwerpen af *Cornelis Floris* og mindende forbavsende om *Herluf Trolles* og *Birgitte Gjões*. Dr. *Norn* fortæller kort om monumentets barbariske nedbrydning, hvordan det »sattes til vægs« og nu atter rekonstrueredes og genopstilledes. (Sml. *Fra Ribe Amt* 1908, 82 ff.)

Arne Sundbo har i »*Personalhistorisk Tidsskrift*« 1953 skrevet »*Ritmester Jens Kaas*«, en meget bred afhandling, så en mængde af datidens personer passerer revy. Han mener *Jens Kaas* er en søn af *Otto Kaas* til *Hindø* og senere *Nandrup* på *Mors*. Også *Otto Kaas'* efterslægt, af hvilke der lever flere medlemmer i *Varde*, behandles. Selv boede *Kaas* en tid på *Røj i Gesten* og senere i *Hyllerslev ved Varde*, hvor han døde 1727. Forøvrigt bærer afhandlingen med god grund undertitlen »*Ryttertjeneste i det 17. århundrede*«. — I samme tidsskrift har dr. *Bjørn Kørnerup* gengivet: »*En skolemands levnedsoptegnelser*«. Det er *C. M. Krarup*, der blev rektor i *Ribe* 1874, og som var så nær »idealet af en skoleleder, som noget menneske kan være.« Endvidere har *Jørgen Swane* — ligeledes i *Personalhist. Tidsskrift* — skrevet: »*Lidt om Amtsforvalter Lauritz Christensen*«. Amtsforvalter over *Riberhus amt* 1751—92. Han giftede sig til velstand, forstod udmærket

at administrere pengene og er bedstefar til den kendte politiker Baltazar Christensen.

Marius Jager Andersen har udsendt et tillæg til slægtsbogen om »*Anders Hansen og gamle Niels Andersen*« og fortæller, hvad der er sket med slægten siden 1947. — *Klara Sørensen* har atter skrevet en smuk lille personalhistorie: »*Til Minde om Kristiane og Niels Christian Sørensen*«; det omhandler denne gang hendes mands slægt og er lige så indtagende skrevet som bogen om hendes egen slægt.

I »*Kuml*« 1953 har *Niels Thomsen* skrevet en værdifuld afhandling »*Om en vestjysk stald*«. Stalden er del af et oldtidshus, udgravet af N. Thomsen og Bue Kaae med hjælp af elever fra Esbjerg aftenseminarium. Huset er fundet i *Boldesager* og er fra ældre romersk jernalder. Der er brolægning i stalden med en grebning midt igennem ligesom i Kjærsing og Vognsbøl (se *Fra Ribe Amt* 1933, 3; 1949, 204). Denne Esbjerggruppe med staldbrolægning og grebning er foreløbig enestående. Thomsen venter, at der ved marskegnene syd for Esbjerg i det sparsomt undersøgte Sønderjylland skulle vise sig tilsvarende. Det er højst sandsynligt, her hvor kvægholdet var vigtigt. Han minder endvidere om, at netop Esbjergegnen har været nordgrænsen for den nordfrisiske bygningsmæssige impuls. Friserne har dog næppe, da disse huse byggedes — før folkevandringstiden — givet impulser så langt mod nord. Det er jo først 857 nordfrisernes indvandring i Sønderjylland begynder.

I »*Skovbrugstidende*« 1954 har klitplantør *Ejvind Christensen* skrevet »*Klitplantningen og dens mænd gennem 100 år, 1853—1953*«, en afhandling, der er af stor interesse for læsere i vort amt.

Også julehæftet »*Mågen*« må nævnes med sit sædvanlige folkemindestof. — I rækken »*Industri, Haandværker- og Arbejderundersøgelserne*« har Nationalmuseet udgivet *T. Tobiassen Kragelunds: »Gamle Vestjyder fortæller om Tegl- og Kalkbrænding.*« På sin kendte populære vis gengiver Tobiassen her, hvad han har samlet sammen om de to emner. Det er forøvrigt ikke bare gamle folks fortællinger, der er også uddrag af enkelte bøger. Her berettes om små bondeteglværker, hvor leret æltes i mødningstedet, og stenene brændtes i en ovn eller grube med

jordvægge, også andre, bedre indrettede værker bliver skildret, ligeledes det strenge arbejde og gode humør, når der var »tegløvnssjov«. Sluttelig fortælles om kalkbrænding af muslinger, både til mørtel og gødning. Når det s. 20 hedder, at T. R. Teilmann, Endrupholm, 1764 anlagde og drev Vestjyllands første teglværk, er dette jo ikke rigtigt. Broderen A. C. Teilmann anlagde 1754 sit teglværk på Stundsig mark, der årlig brændte 200.000 sten. Og 1724 var der teglværker både i Sønder Farup, Øster og Vester Vedsted og Ydre Bjerrum. De leverede stenene til de nye »hørernes logementer«, den bygning, der nu kaldes »den gamle skole«, som da opførtes lige over for domkirkens portal. Ved Ydre Bjerrum brændtes der jo sten allerede i middelalderen, og antagelig har de andre værker også længe før 1724 produceret sten. Forøvrigt havde Teilmann-slægten længe før den blev en godsejerslægt, brændt teglsten i Vestjylland. Teilmann er samme ord som Teglmand, og en sådan mand var netop deres stamfader, nemlig Christen Tegelmester eller Teglmand i Ribe — forøvrigt af hollandsk herkomst. Han forpagtede Ribe bys teglværk i Ydre Bjerrum, just det, som Tobiassen andetsteds (s. 7) fortæller om. Ikke underligt, at Teilmannslægten fører teglsten i våbenet.

Hedeselskabets pragtfulde mindebog »*Hedens opdyrkning i Danmark*«, der udkom i anledning af indvielsen af Kongenshus Mindepark er et herligt værk, fint udstyr, mange helsides billeder på krideret papir. Det er redigeret af Har. Skodshøj, der også har skrevet afsnittet »*En forårsdag på heden*«. Ellers indledes bogen af Niels Basse, der skriver »*Kongenshus' historie*«. Iøvrigt har Rasmus Mortensens flittige pen præget bogen, idet han skriver »*Hedens historie*«, »*Kvinder og mænd, der gik foran i arbejdet for hedens opdyrkning*« (her findes også de folk nævnt fra vort amt, hvis navne mejsledes i sten), og »*Afsluttende omtale af opdyrkingen og dens udøvere*«. Endvidere er der N. C. Nielsens vigtige bidrag »*Hedens jordbunds og vegetations forhold*« med opdyrkingens tekniske side samt »*Udviklingen i tal gennem 100 år*«. Det er en værdig pendant til 2-bindsværket »*De danske heder*«, afløseren af den hyggelige og så fortrinlige lille »*Hedebogen*« og Mylius Erichsens festlige »*Den jyske hede*«.

1952 afsluttedes værket om *Ribe Katedralskoles Hi-*

storie med et 2. bind, omfattende tiden 1660—1920. Det er ligesom 1. bind udarbejdet af *Bjørn Kornerup*, den store kender af vort lands kirke- og skolehistorie. Det foreliggende bind fortsætter til 1845 (N. P. Thorups afgang som rektor) som en stærkt detaljeret skildring, i væsentlig grad hvilende på arkivmateriale, efter 1845 er historien mest behandlet som en oversigt, og efter skole-reformen 1903 endda nærmest som et rids. Vi møder her en vrimmel af forskelligartede problemer for skolen og dens lærere og elever, både af økonomisk og åndelig art, om stridigheder og skoletugt, skoleformer og kirketjeneste, især dvæles ved dens to guldaldre under Christian Falster og P. N. Thorup. Og, for at nævne et eksempel fra persongalleriet, hvilket gribende billede gives her ikke af biskop Laurids Thura, »Riber Skoles og deres, som derudi lære og læres, hjertelig og til Døden u-afladelige Elskere«, som han med sandhed selv skriver! Et overmåde grundigt arbejde, et fornemt udstyret værk, den gamle skole værdig.

H. K. K.

Virksomheden

Historisk Samfund har haft den glæde at modtage værdifulde *gaver*. Kunstmaler *Niels Holbak*, Esbjerg, skænkede før sin død samfundet H. F. Feilbergs Jyske ordbog I—IV (se side 494) og rentier *P. M. Gundesen* har ikke alene skænket os N. M. Kromanns Fanøs historie I—III, men også testamenteret os resten af et beløb, som f. t. administreres af Ho-Oksby sogneråd (se s. 496). Vi er taknemlige mod disse givere for deres gaver. I flere andre historiske samfund eller museer finder man ædle givere, som har stiftet legater eller testamenteret beløb, der gennem tiderne vil bære givernes navne, men hvis renter falder samfundets arbejde tilgode. Det er en selvfølge, at også vort samfund vil tage mod sådanne legater eller gaver med megen tak.

Årsmødet holdtes i *Fåborg* den 3. oktober. Formandens, redaktørens og kassererens beretninger og regnskab godkendtes. Under forhandlingerne ankede snedkermester Niels Thomsen, Esbjerg, over årbogens format, som han mente var for lille, ligeledes mente han, at et flottere udstyr ville skaffe bogen større udbredelse, og iøvrigt syntes han, at der anbragtes vel mange artikler under »Småstykker«. I sit svar fandt H. K. Kristensen det betænkeligt at ændre formatet, der er uforandret siden 1903, og de fleste andre amtsårhbøger har det samme. Et større format vil blive meget kostbarere, navnlig billedstoffet vil gøre det dyrt. At noget optages blandt småstykker vil ikke sige, at det indholdsmæssigt er småt, det er aldeles ikke nogen degradering, men der kan vindes nogle sider plads, fordi »Smærre meddelanden« sættes fortløbende. Så længe der ikke er stofmangel, fandt redaktøren det derfor ikke klogt at ændre denne praksis — desuden har man erfa-

ring for, at mange medlemmer læser »Småstykker« først. Redaktøren troede heller ikke, at et flottere udstyr ville give så meget større salg, at de forøgede fremstillingsudgifter derved kunne dækkes. Formanden, Sal. Frifelt udtalte, at et større format var hans ønskedrøm, men heller ikke han troede, det kunne gennemføres af økonomiske grunde. — Valgene var genvalg.

Ved det påfølgende offentlige møde holdt pastor *K. H. Østergaard*, Aastrup, foredrag om sine undersøgelser i Fåborg kirke (se foran s. 454) og viste lysbilleder i tilslutning dertil, og desuden havde han udstillet en del af det fundne materiale. Foredraget fulgtes ligefrem med spænding. Vi fik et stærkt indtryk af det mægtige arbejde, præsten havde udført, og hvilken betydning hans kirkeundersøgelser har for kirkehistorien og middelalderlig arkæologi i det hele taget. Formanden bragte da også pastor Østergaard en hjertelig tak.

Sommerudflugten den 26. juni blev trods det stærke blæse- og bygevejr noget af en oplevelse og havde vundet stor tilslutning. Deltagerne samledes i den skønne Henne kirke, hvor lærer *J. E. Kappelskov* indgående fortalte om den gamle biskopskirke, dens skønne inventar og dens præster. Derpå nød vi kaffen i den hyggelige Kirkeby kro, hvor flere af landets store kunstnere som Valdemar Rørdam og Johannes Larsen har boet. Her gav redaktør *P. Friis*, Varde, en redegørelse for det storstilede landbrug, der nu drives i den udtørrede Fiil sø. Den blev derefter beset, hvorpå vi tog ind i de ejendommelige løvklitter ved Kærgaard — en af sandflugten begravet egeskov eller rettere egekrat. Stedet blev forevist og forklaret af lærer *Kristensen*, Lunde. Videre gik turen til skrænten mellem Børsmose og Grærup. Netop da lagde solen sit gyldne skær over det ejendommelige og friske landskab, hvor skrænten næsten som en mur og strækende sig både mod nord og syd markerer maksimum for bronzealderens havstigning (se s. 437), og som et skoleeksempel viste os skellet mellem morænelandet mod øst og det unge havland mod vest med Langesø og klitrækkerne ved Grærup strand.

Sluttelig tog man til Vejrs strand, hvor man fik endnu en oplevelse ved synet af et skumklædt hav bag stran-

dens meterbrede bræmme af hvid fråde, underlig belyst af solglimt mellem de stormjagede skyer. På Strandhotellet fortalte lærer Kristensen små brudstykker af de vestjyske fiskerlejers historie. Det var netop på et sådant leje — »æ Vejers bue« eller det gamle »Vesterside« —, forfatteren *Salomon Frifelt* kunne slutte denne ejendommelige, men rige tur.

Til medlemmer og abonnenter

På Historisk Fællesforenings årsmøde 1953 blev det vedtaget at ophæve *subskribentordningen*, d. v. s., at man ikke fremtidig har ret til at få et andet samfunds årbøger til favørpris. Man mente, at de historiske årbøger i forvejen er så billige i sammenligning med andre bøger, at der ikke er grund til en nedsættelse. Tilmed kan årbøgerne ikke nu mere fremstilles til den pris uden tab for samfundet. Vi må derfor henstille til abonnenterne, at de indmelder sig som medlem af det pågældende samfund.

Imidlertid er der *visse bøger*, som medlemmer af andre samfund kan få til *favørpris*, når der træffes aftale derom. Vore medlemmer kan således få de særlige skrifter, som Historisk Samfund for Århus stift har udgivet, bl. a. bøgerne om Øm kloster. Henvendelse til sekretæren Finn H. Lauridsen, Vestre Ringgade 70, Århus.

Endelig gør vi opmærksom på, at vi i dagene 19.—20. november 1954 i forbindelse med Centralbiblioteket vil afholde et *kursus i slægts- og gårdhistorie* på Centralbiblioteket i Esbjerg. Det bliver et kursus i lighed med det, der afholdtes i 1949, og som da havde samlet så god tilslutning og forløb under fornøjelige og lærerige former.

Nye medlemmer fra 1953

Gdr. Niels Nielsen, Veldtofte, Esbjerg
 Amtsforsvalter K. O. Riisgaard, Varde
 Civilingeniør Kaj Nielsen, Testrups allé 30, Kastrup
 Ingeniør Oskar Nielsen, Peter Gydesvej, Esbjerg
 Fru Berta Skov Hansen, Baggesens allé 83, Esbjerg
 Købmand Kr. Klit, Årre, Varde
 Forstanderinde fru Vedsted Hansen, Ølgod
 Ejendomsm. K. S. Sørensen, Søndergade 38, Ølgod

Udd. Nich. Riis, Lindbjerg brugsforening, Ølgod
 Lærer A. Madsens, Lindbjerg skole, Ølgod
 Fru Svenningsen, Nørregade, Grindsted
 Gdr. Kristen Schmidt, Hinkbøl, Grimstrup
 Gdr. Holger Pedersen, Hundstoft, Lunde J.
 Vognmand H. M. Thomsen, Veerst
 N. Ulrik Halager, Ochiandio, F. C. Roca, Argentina
 Inspekt. cand. mag. Erik Halager, Stavangervej, Esbj.
 Slagter Oluf Hansen, Bække
 Dyr læge Kjærsgaard, Bække
 Seminari elev Niels Sevelsted, 4. maj koll., Esbjerg
 Tandlæge Rud, Esbjerg
 Pastor Pedersen, Gørding
 Købmand F. Bøgesvang, Sejstrup, Gredstedbro
 Folketingsmand A. C. Normann, Rigsdagen, Kbhvn.
 Lærer A. Teglgård, Slesbager skole, Fåborg, Varde
 Reservelæge Knud Hornslet, Vesterbrog., Grindsted
 Lærerinde Kristine Nielsen, Edelsvej 4, Esbjerg
 Uddeler J. Mikkelsen, Bramminge
 Lærer Niels Pedersen, Kirkeby skole, Roager
 Gdr. Ejnar Pedersen, Langsig, Lunde J.
 I. R. Svendsen, Halsted, Avnede, Lolland
 Gdr. Chr. Nielsen, Frisvad, Varde
 Jens Thorsen Hansen, Vestergade 30, Varde
 Overlærer Holt Jensen, Aakjærs allé 10, Esbjerg
 Lærer Bang Mikkelsen, Dahlsvej 1, Esbjerg
 Lærer G. Sloth, Islandsgade 40, Esbjerg
 Lærer Poul Erik Pedersen, Baldursgade 102, Esbjerg
 Viceskoleinsp. Wilh. Christensen, Frodesg. 50, Esbj.
 Stiftsfuldmægtig Erik Kondrup, Torvet 19, Ribe
 Mejeribestyrer H. Hansen, Andelsmejeriet, Esbjerg
 Tønder bibliotek, Tønder
 Lærer Vagn Brynaa, St. Darum, Bramminge.

Indtægt:

Kassebeholdning	2229	69
Kontingent og subskription:		
696 ordinære medlemmer	3480,00	
33 kommuner	425,00	
63 biblioteker à 5 kr.	315,00	
2 biblioteker à 10 kr.	20,00	
32 subskribenter à 2 kr.	64,00	
Poul Berges mindesten:	4304	00
Askov højskole	400,00	
Vestkystens kulturfond ...	300,00	
Ølgod Sparekasse	200,00	
Ølgod hist. arkiv	300,00	
Entré ved afsløringsfesten	103,00	
Indvundne renter	5,75	
Godtgjort porto	1308	75
Tilskud fra undervisningsministeriet	175	74
" Ribe amt	700	00
" Varde byråd	200	00
" Nr. Nebel sparekasse ..	150	00
" Varde sparekasse	100	00
" Lunde andelskasse	25	00
" Ribe Jernstøberi (annonce)	25	00
Salg af årbøger	175	00
Renter	356	70
	12	38
Kr.	9762	26

Udgift:

Arbogens trykning, klicheér	3808	75
Forfatterhonorar	765	00
Udsendelsen	459	56
Løn til redaktør og kasserer	400	00
Bogkøb	12	00
Årsmødet	142	00
Poul Berges mindesten	1308	75
Kontingent til Dansk hist. Fællesf...	86	00
Repræsentationsudgifter	100	00
Porto	149	91
Forskelligt	193	90
Overskud	2336	39
Kr.	9762	26

GRUNDFONDEN:

Pr. 1. jan. 1953	Kr. 2606	42
Renter	—	91
Pr. 31. dec. 1953	Kr. 2697	71

Kragelund, den 15. juni 1954.

JOHN KVIST

Revideret uden bemærkning.

Ribe, den 29. juni 1954.

P. LERCHE THOMSEN

FAVØRPRISER

Hos vor kasserer, lærer *J. Kvist, Kragelund pr. Bække*, kan medlemmerne få nedennævnte bøger til favørpris:

Fra Ribe Amt 1903—28 er udsolgt i boghandelen, restoplaget sælges kun til medlemmer, pris 5 kr. pr. årgang. Enkelte årgange udsolgt. — De yngre årgange 3 kr. pr. stk.

Ved henvendelse til lærer *H. K. Kristensen, Lunde Jyll.*, fås *Steen Bøcher: Vandmøller i Ribe amt.* 6 kr. (bogladepris 7,50), *H. K. Kristensen: Øster Horne Herred.* 9 kr. (12).

Hos Dansk historisk Fællesforenings sekretær, museumsdirektør *Jørgen Paulsen, Frederiksborg slot, Hillerød*, kan man abonnere på tidsskriftet »*Fortid og Nutid*« til nedsat pris 6 kr. (10) + porto og købe følgende:

<i>Fortid og Nutid</i> 1914—30. Bd.	I—VII	4,50 pr. bd.
» » » 1931—42. Bd.	IX—XIV	6,80 pr. bd.
» » » 1943—		8,00 pr. bd.

E. Kroman: Skriftens Historie. 4,50 (6,00).

Holger Hjelholt: Skriftprøver. 6,60 (8,50).

S. Nygaard: Anvisning til at drive historisk-topografiske studier. 0,75.

Helge Sjøgaard: Litteraturvejledning for kulturhistoriske provinsmuseer. 3,00 (4,50).

Hos *Det danske Sprog- og Litteraturselskab*, V. Boulevard 44, Kbh. V., fås *Danmarks Riges Breve.* 8 kr. pr. bd. (12).

Desuden kan medlemmer af *Historisk Samfund for Aarhus Stift* få vore publikationer til favørpriser, ligesom vore medlemmer kan erholde dette samfunds publikationer til favørpris.

GENERALFORSAMLINGEN

afholdes på *Lunderskov hotel* onsdag den 29. september kl. 19. Offentligt møde kl. 20, hvor *H. K. Kristensen, Lunde*, taler om storbønder og ryttergods i *Skanderup sogn* og omegn.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. T. Tobiassen Kragelund: Sælhunde- og Marsvinfangst.
2. Bue Kaae: Den ustyrlige ladefoged på Visselbjerg.
3. F. Elle Jensen: Præsteskitte i Vejen.
4. H. K. Kristensen: Helligbrøde i Øster Horne herred.
5. P. M. Gundesen: Ravsamlere.
6. Edv. Eller: Den gamle protokol.
7. K. Høgsbro Østergaard: De gamle Ligbaarer.
8. N. Thomsen: Smykkefund fra et undergået land.
9. T. Tobiassen Kragelund: Stampe- og Benmøllen i Hjortkær.
10. H. Øllgaard: Fra Assenbæk og Skærbæk stampemøller
11. K. Høgsbro Østergaard: Faaborg Kirke.
12. C. Lindberg Nielsen: Fr. Lützw til Visselbjerg.
13. H. Øllgaard: En mursten.
14. Mindeord: N. Holbak, P. M. Gundesen, Th. Uhre.
15. Litteratur om Ribe amt. Virksomheden, Regnskabet.

Historisk Samfund for Ribe Amt har følgende bestyrelse: Forfatteren *Salomon Frifelt*, Ølgod, formand, redaktør *P. Friis*, Varde, lærer *H. K. Kristensen*, Lunde J., sekretær, lærer *John Kvist*, Kragelund, Bække, kasserer, biskop *C. M. Lindegaard*, Ribe, forretningsfører *T. Tobiassen*, Esbjerg, og sognepræst *K. Høgsbro Østergaard*, Aastrup pr. Glejbjerg. — Redaktionsudvalget er *H. K. Kristensen* (fmd.), *Tobiassen* og pastor *Østergaard*.

